

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/180/2024
Identifikačné číslo spisu:	1116204230
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1116204230.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. U., narodenej XX. L. XXXX, Y. O. X., Y. XXX/X, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Bratislava, Záhradnícka 4836/51, IČO: 47 234 318 proti žalovanej obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., Bratislava, Digital Park I, Einsteinova 2, IČO: 31 383 408, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS s. r. o. Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o náhradu škody na zdraví, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25C/24/2016, súčasne na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-25C/24/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. mája 2024, č. k. 8Co/18/2023-507, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. mája 2024, č. k. 8Co/18/2023-507 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 23. augusta 2022 č. k. 25C/24/2016-408 zastavil konanie v časti sumy 66 520,50 eura s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 41 827 eur od 17.09.2015 do zaplatenia (výrok I.); žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni titulom náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 12 854 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 12 854 eur od 17.09.2015 do zaplatenia (výrok II.) a titulom zvýšenia náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 22 258,50 eur (výrok III.); a žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 28,38 % (výrok IV.). Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti o náhrade trov konania (výrok IV.) podala žalobkyňa odvolanie a proti rozsudku v časti priznania sumy 22 258,50 eura titulom zvýšenia náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia (výrok III.) a v časti výroku o trovách (výrok IV.) podala odvolanie žalovaná.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „súd druhej inštancie“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. mája 2024 č. k. 8Co/18/2023-507 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni titulom zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 8 838,45 eura a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok I.), žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania o zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 53 % (výrok II.) a žalobkyni priznal

nárok na náhradu trov konania o zaplatenie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 100 % z priznanej sumy (výrok III.).

3. Predmetom odvolacieho konania bolo zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej aj ako „SSU“) priznané žalobkyni súdom prvej inštancie v maximálnej výške 50 % podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov a to v sume 22 258,50 eura, pozostávajúcej zo sumy 10 689,50 eura za trvalé funkčné následky, po zohľadnení žalovanej poskytnutého plnenia v sume 3 296 eur, a zo sumy 11 569 eur za trvalé psychické následky, po zohľadnení žalovanej poskytnutého plnenia v sume 1285,50 eura. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správne mu záveru, že v prípade žalobkyne sú dané okolnosti hodné osobitného zreteľa, odôvodňujúce zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., avšak odvolací súd dospel k záveru, že v časti priznanej výšky zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 % vychádza rozhodnutie súdu prvej inštancie z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď nie je v súlade so zásadou primeranosti. Odvolací súd posúdil ako dôvodné námietky žalovanej, že priznanie zvýšenia náhrady za SSU v maximálnom rozsahu 50 % je odôvodnené v najzávažnejších prípadoch poškodenia zdravia, následkom ktorého je poškodený takmer vyradený zo života a jeho predpoklady pre uplatnenie v spoločnosti sú takmer stratené vo všetkých smeroch (napr. v dôsledku úplnej straty možnosti pohybu, straty schopnosti vykonávania bežných životných úkonov a pod.).

3.1. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistení, že žalobkyňa je invalidná, z potvrdenia o invalidite vyplýva, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 75 %, úraz utrpela do veku 34 rokov, v čase úrazu bola matkou dvoch maloletých detí v predškolskom a mladšom školskom veku, bola zdravá, len s bežnými chorobami a po úraze sa jej úplne zmenil život; pri dopravnej nehode utrpela mnohé vážne, život ohrozujúce telesné poranenia, ktoré zanechali vážne trvalé následky a to ťažké obmedzenie hybnosti chrbtice s koreňovými príznakmi, paraparéza - čiastočné ochrnutie dolných končatín, chronické bolesti, jazvy v bedrovej a sedacej oblasti, hyperaktívny močový mechúr. Znaleckým dokazovaním bola u nej zistená perzistujúca (pretrvávajúca) depresívna porucha, rezíduá (zvyšky) posttraumatickej stresovej poruchy a posttraumatická zmena osobnosti - s nepriaznivým dosahom na jej spoločenské uplatnenie vo všetkých zložkách (osobný, rodinný, pracovný a spoločenský život). Dospel k záveru, že u žalobkyne došlo zásadným spôsobom k rozkladu jej života pred a po úraze. Potrebné je však prihliadnuť aj na to, že žalobkyňa nie je ležiacim pacientom, nejde u nej o úplné ochrnutie niektorej časti tela, nie je odkázaná na pomoc inej osoby pri bežných životných úkonoch, nie je imobilná, zvláda aj chôdzu, i keď s veľkými obmedzeniami. Nejde preto u žalobkyne o najzávažnejšie možné sťaženie uplatnenia sa v živote a spoločnosti, ktoré by odôvodňovalo maximálne zákonom stanovené zvýšenie SSU. Za primerané zvýšenie nemožno podľa názoru odvolacieho súdu považovať ani zvýšenie SSU o 10 %, ako tvrdila žalovaná, pričom okrem iného tvrdil, že žalobkyňa sa pohybuje bez barlí, či inej pomôcky, čo však z vykonaného dokazovania nevyplývalo.

3.2. Zo záverov znalca U., uvedených v znaleckom posudku č. XXX/XXXX vyplývalo, že mobilitu žalobkyne ovplyvňuje aj neurologické rezíduum, v zmysle ľavostranného motorického obmedzenia členku a pravostranného obmedzenia citlivosti periférie, preto zvláda len chôdzu o dvoch francúzskych barlách, na krátky úsek, a to na úsek 1 - max 2 km, nie je schopná dlhšej chôdze, nie je schopná absolvovať túry; predúrazový život žalobkyne bol plne spoločenský a športový - hrala hádzanú, bicyklovala, hrala squash, behávala, plávala a v súčasnosti nie je schopná žiadnej z týchto aktivít, okrem plávania; nezvláda resp. zvláda len obtiažne práce v domácnosti, fyzickú námahu je nútená vylúčiť, nesmie dvíhať ťažké predmety a je pre ňu obtiažne a nežiaduce aj dlhodobé sedenie, musí denne uplatňovať zásady rehabilitačného postupu pri škole chrbta, cvičiť, opakovane absolvovať rehabilitačné a kúpeľné pobyty. V budúcnosti je predpoklad rozvoja chronických degeneratívnych zmien na susediacich stavcoch chrbtice, pri relatívnej hypermobilitě nad a pod rigidným operovaným úsekom, čo môže spôsobiť chronické deformačné zmeny na susediacich chrbticových kĺboch a môže dôjsť k zhoršeniu

bolestí týmto pridruženým nálezom, pričom pravidelnou rehabilitáciou a školou chrbta môže žalobkyňa tento proces oddialiť. Po psychiatrickej stránke podľa záverov znalca U.. C. R., P., U., zistená perzistujúca depresívna porucha vyžaduje systematické odborné vedenie aj do budúcnosti; žalobkyňa je v dôsledku tejto poruchy málo vitálna, stratila životnú istotu, znížilo sa jej sebavedomie, je trvalo pesimisticky naladená, sociálne sa izoluje. Podľa znalca svoju úlohu hrá aj estetická stránka vecí, spojená s nechutťou žalobkyne vychádzať na verejnosť a stretávať sa s ľuďmi. Prognóza vývoja z psychiatrického hľadiska sa nejaví ako veľmi priaznivá, predpoklad zásadného obratu nemožno očakávať, skôr sa dá predpokladať vývoj trvalých osobnostných zmien v dôsledku prekonanej traumy.

3.3. Odvolací súd dospel k záveru zhodnému so súdom prvej inštancie, že vykonaným znaleckým dokazovaním, ako aj výsluchom svedkov, bolo v konaní preukázané, že v dôsledku dopravnej nehody sa život žalobkyne zmenil zásadným spôsobom, keď došlo u nej k obmedzeniam jej uplatnenia v živote a v spoločnosti vo veľkom rozsahu a vo všetkých sférach života - osobnom, rodinnom, pracovnom aj spoločenskom živote. Žalobkyňa úplne stratila možnosť aktívneho pohybu, pričom pred nehodou sa práve rôznymi spoločenskými a športovými aktivitami realizovala nielen v osobnom, ale aj v partnerskom vzťahu a v rodinnom živote, keď s manželom a deťmi trávili voľný čas túrami, lyžovačkami a rôznymi športovými aktivitami. V dôsledku psychických následkov nie je schopná zapájať sa do spoločenského života, stráni sa spoločnosti. Osobitne závažné je sťaženie jej uplatnenia v rodine ako matky pri starostlivosti o deti a ich výchove, pretože nie je schopná v dôsledku uvedených obmedzení plnohodnotne sa venovať deťom, pričom aj jej manžel vo svojej výpovedi potvrdil, že pred nehodou bola starostlivosť o deti u nej prvoradá. Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval za primerané zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne o 25 %, pričom zároveň zohľadnil aj vysokú mieru poklesu schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť, až 75 %. Uvedené zvýšenie je podľa názoru odvolacieho súdu primerané aj vzhľadom na vysokú mieru poklesu schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť, až 75 %, keď v prípadoch, na ktoré poukazovala žalovaná, priznali súdy zvýšenie o 22 % poškodenej s nižším poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a to o 50 %, pričom taktiež zohľadnili ako výnimočné kritérium jej sťaženie spoločenského uplatnenia pri naplnení jej životného poslania ako matky; v ďalšom prípade priznali zvýšenie o 20 % poškodenej s mierou funkčnej poruchy určenej na 60 %. Celková náhrada sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne za funkčné trvalé následky predstavovala sumu 27 970,80 eura a za psychické trvalé následky sumu 25 709 eur, t. j. spolu 53 679,80 eura, z čoho 25 % predstavuje sumu 13 419,95 eura, z ktorej po zohľadnení žalovanej poskytnutého plnenia v sume 4 581,50 eura (3 296 eur za funkčné trvalé následky a 1 285,50 eura za psychické následky), zostáva doplatiť sumu 8 838,45 eura. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni titulom zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 8 838,45 eura a vo zvyšku žalobu zamietol.

3.4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 v spojení s § 255 ods. 1, 2 a § 256 ods. 1 CSP a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania o zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 53 %, keď vychádzal z toho, že žalobkyňa si uplatnila náhradu za SSU v celkovej sume 54 681 eur, v priebehu konania zobrala späť žalobu v celkovej sume 41 827 eur a úspešná bola v sume 12 854 eur, čo predstavuje 23,50 %. Úspech žalovanej predstavuje 76,50 % a po odpočítaní jeho neúspechu v rozsahu 23,50 % rovnajúcemu sa úspechu žalobkyne, predstavuje čistý úspech žalobcu 53 %. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkami žalobkyne uvedenými v jej odvolaní, že pri posudzovaní jej úspechu je potrebné vychádzať z toho, že bola procesne úspešná v základe právneho nároku z dôvodu, že výška plnenia závisela od znaleckého posudku, z ktorého dôvodu zobrala žalobu čiastočne späť. Pokiaľ ide o náhradu za SSU, znalecké dokazovanie nebolo nariadené na určenie výšky tejto náhrady, keďže táto sa stanovuje na základe právnych predpisov, z ktorých vyplýva suma náhrady za SSU za 1 bod, ale znalecké dokazovanie bolo nariadené na zistenie trvalých následkov na zdraví žalobkyne a ich rozsahu v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, ako právneho základu uplatňovaného nároku; znaleckým dokazovaním nebolo preukázané poškodenie zdravia žalobkyne v rozsahu obmedzenie hybnosti hrudníka a zrasty pľúc následkom poranenia pľúc a hrudnej steny (položka č. 300 b), v rozsahu obmedzenia pohyblivosti ramenného kĺbu stredného stupňa (položka č. 325 d), ako aj v rozsahu vážnych duševných porúch vzniknutých pôsobením otrasných zážitkov alebo

iných nepriaznivých psychologických činiteľov tiesnivých situácií (položka č. 255, keď znalec považoval za primerané použitie položky č. 254), za ktoré si žalobkyňa pôvodne uplatnila náhradu SSU a žalobu v tejto časti zobrala späť vzhľadom na výsledky znaleckého dokazovania, ktorým nebolo preukázané poškodenie jej zdravia v tomto rozsahu, t. j. právny základ nároku a nielen jeho výška. Keďže k čiastočnému späťvzatiu žaloby žalobkyňou v sume 41 287 eur nedošlo z dôvodu, že by od znaleckého posudku závisela výška plnenia, ale z dôvodu nepreukázania poškodenia zdravia v rozsahu tvrdenom žalobkyňou, odvolací súd dospel k záveru, že týmto čiastočným späťvzatím žaloby zavinila žalobkyňa z procesného hľadiska čiastočné zastavenie konania, v dôsledku čoho žalovanej vznikol nárok na náhradu trov konania v tejto časti. Zároveň odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa mala plný úspech v konaní o zaplatenie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, keď výška zvýšenia náhrady za SSU závisela od úvahy súdu a z toho dôvodu je potrebné vychádzať z úspechu žalobkyne v základe uplatneného nároku. Priznal preto žalobkyni nárok na náhradu trov konania o zaplatenie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 100 % z priznanej sumy.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti výroku I. a výroku II. podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Predmetná vada rozsudku a postupu krajského súdu pri jeho vydaní podľa § 420 písm. f) CSP spočíva podľa dovolateľky predovšetkým v arbitrárnosti, nedostatočnej odôvodnenosti a nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. Dovolateľka namietala, že jej nebolo oznámené miesto a čas vyhlásenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave napriek žiadosti podľa § 219 ods. 3 CSP uvedenej v odvolaní zo dňa 9. septembra 2022 proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 23. augusta 2022 č. k. 25C/24/2016-408. Toto procesné pochybenie považuje za porušenie práva na spravodlivý proces. Poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. októbra 2015 sp. zn. 3Cdo/714/2015 (R9/2016) a uznesenie z 25. júla 2023 sp. zn. 7Cdo/101/2022. Vo vzťahu k výroku II. podľa dovolateľky absentuje logická, udržateľná a akceptovateľná interpretácia zásady úspechu v spore pri rozhodovaní o danom nároku. Rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a nepreskúmateľné. Bolo povinnosťou súdu sa dostatočným spôsobom vysporiadať s argumentáciou žalobkyne v odvolaní, aby dôvody pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania v časti základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia resp. ich priznanie žalovanej boli jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a dostatočne konkrétne (nález Ústavného súdu SR z 5. decembra 2017, sp. zn. I. ÚS 736/2016). K argumentácii Krajského súdu v Bratislave uvádza, že predmetom konania nie sú jednotlivé položky poškodenia ale komplex poškodení zdravia žalobkyne utrpených pri dopravnej nehode zo dňa 9. augusta 2013, ktorých sa výška odškodnenia definitívne ustálila až v súdnom konaní. Z namietaného rozhodnutia nie je zrejmé, prečo odvolací súd neposudzoval škodu na zdraví komplexne ale naopak, vyhodnocoval úspešnosť/neúspešnosť jednotlivých položiek poškodenia zdravia. Aj keď dovolateľka zobrala v priebehu súdneho konania svoju žalobu čiastočne späť, reagovala iba na výsledky znaleckého dokazovania a nešlo z jej strany o svojvoľný procesný úkon. Dovolateľka bola v súdnom konaní úspešná v základe právneho nároku. Odvolací súd nesprávne posúdil mieru úspechu žalobkyne v konaní, ktorá závisela od znaleckého dokazovania. Dovolateľka bola v konaní úspešná keďže jej bola priznaná aspoň časť uplatneného nároku, avšak trovy konania boli nesprávne priznané žalovanej. Dovolateľka zastáva názor, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti výroku II. je založené na nesprávnom a zároveň arbitrárnom právnom posúdení veci, keďže v ňom absentuje akékoľvek racionálne vysvetlenie dôvodov, ktoré viedli odvolací súd ku kreovaniu záveru o priznaní náhrady trov žalovanej, hoci bola žalobkyňa v spore úspešná. Dovolateľka tvrdí, že odvolací súd nebral do úvahy špecifický charakter sporu, v ktorom výška plnenia závisela výlučne od znaleckého posudku.

4.1. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vo vzťahu k výroku I. dovolateľka tvrdí, že zo strany krajského súdu bola porušená zásada primeranosti o výške odškodnenia SSU. Dovolanie smeruje voči úvahe odvolacieho súdu o výške odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia tzn. k tomu, či pri nej bola/nebola porušená zásada primeranosti (princíp proporcionality). „Je možné v tomto konkrétnom prípade považovať za primerané 25 % navýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia?“ Dovolateľka sa domnieva, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v rozpore s právnymi závermi uvedenými v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2020 sp. zn. 8Cdo/46/2018. Poskytnutá náhrada 25 % nezodpovedá povahe následkov a negatívneho vplyvu následkov dopravnej nehody na

rodinný, športový, kultúrny, spoločenský a pracovný život dovolateľky a nedokáže vyvážiť i do budúcnosti pretrvávajúce nepriaznivé dôsledky úrazu. Odvolací súd v nedostatočnom rozsahu vyhodnotil zásadu primeranosti. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil súdu druhej inštancie na ďalšie konanie a zároveň rozhodol o trovách dovolacieho konania.

4.2. K dovolaniu žalobkyne sa písomne vyjadrila žalovaná podaním zo 4. novembra 2024, v ktorom sa domáha, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne ako procesne neprístupné podľa § 447 písm. f) CSP odmietol a žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali strany sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpené advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné, a preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces, b) nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah a c) dôsledok postupu v podobe znemožnenia ním procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a to v takej miere (intenzite), že tu už treba hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu (čo logicky predpokladá jej riadne upovedomenie o úkonoch s právom takejto prítomnosti, predvolanie na pojednávanie i na prípadné verejné vyhlásenie rozhodnutia bez nariaďovania pojednávania z toho nevynímajúc), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na vecné rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

8. Z obsahu súdneho spisu (č. l. 416) najvyšší súd zistil, že právny zástupca žalobkyne 9. septembra 2022 doručil odvolaciemu súdu odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 23. augusta 2022 č. k. 25C/24/2016-408, v ktorom sa na prvom liste uvádza: „V súlade s § 105 ods. 2 a § 219 ods. 3 CSP týmto právny zástupca žalobkyne žiada, aby mu upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bolo doručené aj elektronickými prostriedkami na e-mailovú adresu D..

9. Dovolací súd k danej námietke dovolateľky uvádza, že podľa ustanovenia § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami. Z obsahu spisu mal dovolací súd za preukázané, že právny zástupca žalobkyne v odvolaní z 9. septembra 2022 osobitne požiadal o upovedomenie elektronickými prostriedkami o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku (č. l. 416 spisu). Zo spisu

tiež vyplýva, že oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozhodnutia bez nariadenia ústneho pojednávania bolo dané na verejné vyhlásenie rozsudku a vyvesené na úradnú tabuľu súdu 7. mája 2022, zvesené 15. mája 2022 a zverejnené na webovej stránke súdu 7. mája 2022. V spise však nie je žiaden záznam o tom, že by odvolací súd upovedomil právneho zástupcu žalobkyne na ním uvedenú elektronickú adresu o verejnom vyhlásení rozsudku v zmysle jeho žiadosti podľa ustanovenia § 219 ods. 3 CSP. Uvedené nevyplýva ani z dispozície predsedníčky senátu vyjadrenej pri určovaní termínu verejného vyhlásenia (na č. l. 499 spisu), že by dala pokyn upovedomiť právneho zástupcu žalobkyne elektronickými prostriedkami. Predsedníčka senátu dala pri určovaní termínu verejného vyhlásenia pokyn upovedomiť elektronickými prostriedkami iba právneho zástupcu žalovanej (ktorý o to tiež požiadal podľa ustanovenia § 219 ods. 3 CSP).

10. Podmienky rozhodnutia súdom za pomoci inštitútu verejného vyhlásenia rozsudku (bez nariadenia pojednávania) v režime aktuálnej procesnej úpravy vymedzuje ustanovenie § 219 ods. 3 CSP, podľa ktorého vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením; pričom ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami, a to v spojení s ustanoveniami § 177 ods. 2 písm. c) CSP (podľa ktorého pojednávanie nie je potrebné nariaďovať, ak to ustanovuje tento zákon), jeho § 378 ods. 1 (podľa ktorého na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak) a § 385 ods. 1 zákona (podľa ktorého na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem).

11. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (sp. zn. 3Cdo/179/2010, 3Cdo/236/2010, 7Cdo/38/2012) poukázal na ústavnoprávny a procesnoprávny rozmer verejného vyhlásenia rozsudku a uviedol, že ak odvolací súd nerešpektuje predpoklady a zásady, za ktorých sa v súlade s právnym poriadkom verejne vyhlasuje rozsudok, odníma účastníkovi konania (strane) možnosť pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) OSP. V niektorých ďalších rozhodnutiach išiel s argumentáciou ďalej a konkretizoval, že k vade tejto povahy dochádza tiež vtedy, keď odvolací súd v rozpore s ustanovením § 214 ods. 3 OSP o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku neupovedomí elektronickými prostriedkami účastníka, ktorý podľa § 45 ods. 4 OSP požiadal o také doručovanie písomností (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/227/2013 a 7Cdo/192/2013).

12. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

13. Vyššie uvedené právne závery, súladné so závermi obsiahnutými medziiným v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/714/2015 (neskôr publikovanom ako judikát R 9/2016), zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci a konštatuje, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nedodržiaval procesný postup v zmysle § 219 ods. 3 CSP, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalobkyňa opodstatnene namietala dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

13.1. Podľa rozhodnutia uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. R 9/2016 „K odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku) dochádza tiež vtedy, keď odvolací súd v rozpore s ustanovením § 214 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku neupovedomil elektronickými prostriedkami účastníka, ktorý podľa § 45 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku požiadal o také doručovanie písomností“. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7.

októbra 2015 sp. zn. 3Cdo/714/2015)

13.2. Podľa čl. 142 ods.4 Ústavy Slovenskej republiky rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne.

13.3. Ustanovenie § 219 ods. 3 CSP zabezpečuje realizáciu práva účastníka konania byť osobne prítomný na vyhlásení rozsudku vo svojej právnej veci. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu zabezpečiť jeho realizáciu postupom v súlade s ust. § 219 ods. 3 CSP. Ide o kogentné procesné ustanovenie, ktoré nemá iba poriadkový charakter. Z tohto dôvodu musí byť uplatňované v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v súlade s článkom 142 ods. 4 Ústavy SR ako obligatórna náležitosť, ktorá musí byť splnená pred vyhlásením rozsudku. Ide o súčasť princípu verejného vyhlasovania rozsudku, ktorý je garantovaný ústavou.

14. Dovolací súd aj v preskúmvanej veci konštatuje, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nerešpektoval § 219 ods. 3 CSP došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Verejnosť konania patrí k ústavným procesným zárukám práva na súdnu a inú právnu ochranu. Verejné vyhlásenie rozsudku súvisí s povinnosťou všeobecného súdu upovedomiť o tom strany v danom prípade dodržaním postupu podľa § 219 ods. 3 CSP. Strana má právo byť prítomná na vyhlásení rozsudku súdu a len ona sama môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nezúčastní. Pri verejnom vyhlásení rozsudku má strana možnosť kontroly súdu, predovšetkým z hľadiska, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený, či súd vyhlásil rozsudok na oznámenom mieste a v oznámenom čase, v akom zložení súd vyhlásil rozsudok a s akým odôvodnením. Procesný nedostatok odvolacieho súdu vo vzťahu k tomuto úkonu, spočívajúci v neuskutočnení ustanovenia § 219 ods. 3 veta druhá CSP je z procesného hľadiska nenapraviteľný a nedá sa zhojiť (pozri sp. zn. 6Cdo/21/2019, 5Cdo/58/2019).

15. Vzhľadom na to, že v konaní došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, a to nedoručením oznámenia o verejnom vyhlásení rozsudku právnomu zástupcovi žalobkyne prostredníctvom elektronického prostriedku, najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP, bez toho, aby sa zaoberal správnosťou ďalších v ňom zaujatých právnych záverov. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (porovnaj sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

16. Vyššie uvedený právny záver je súčasťou konštantnej rozhodovacej činnosti. Dovolací súd v preskúmvanej veci musel konštatovať, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nedodrжал procesný postup v zmysle § 219 ods. 3 posledná veta CSP, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (pozri obdobne rozhodnutia sp. zn. 5Cdo/14/2018, 5Cdo/127/2018, 5Cdo/58/2019, 5Cdo/92/2019).

17. Nakoľko dovolací súd uznal prípustnosť a dôvodnosť vyššie uvedenej dovolacej námietky vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP, tak sa ďalej nezaoberal prípustnosťou a dôvodnosťou námietky vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

18. Ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu nerešpektovaním ustanovenia § 219 ods. 3 CSP, ktoré znemožnilo žalobkyni uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolanie žalobkyne je preto prípustné a zároveň aj dôvodné. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP), pričom sa nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami.

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 CSP).

20. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.